

kritiska eu-fakta

utges av Folkrörelsen Nej till EU | nr 107 | februari 2008 | pris 20 kr

Nu införs flexicurity i EU

skymundan av domen i Vaxholmsfallet har ingen eller liten uppmärksamhet ägnas åt att EU:s regeringschefer på toppmöte i Bryssel ställde sig bakom principerna om flexicurity, som arbetas fram av EU:s sociala parter. Detta är ytterligare hot mot den svenska arbetsrätten.

I artikel 136a återger Lissabonfördraget i sin helhet artikel I-48 i den av de franska och nederländska folken ratade EU-konstitutionen: "Unionen skall erkänna och främja arbetsmarknadsparternas betydelse på unionsnivå. [...] Det sociala trepartsmötet för tillväxt och sysselsättning skall bidra till dialogen".

Jan-Erik Gustafsson
är ordförande i
Folkrörelsen Nej till EU

Detta sociala trepartsmöte finns redan. Det hålls minimum en gång per år dagen före EU:s regeringschefer har sitt värtoppmöte. Mötet samlar Europafacket för vilket LO:s ordförande Wanja Lundby Wedin är ordförande, de europeiska arbetsgivarerna, EU-kommissionen och EU:s ordförande. Trepartsmötet är i allmänhet ett tillfälle för gemensamma uttalanden av Europafacket och de Europeiska

arbetsgivarna i frågor som t.o.m. förekommer på toppmötets dagordning.

Hittills har trepartsmötet bara varit av informell karaktär. Nu införlivar Lissabonfördraget detta som en del av EU:s institutioner.

Det senaste trepartsmötet hölls på morgonen den 18 oktober just före de 27 regeringscheferna träffades i Lissabon för anta den nya EU-grundlagen. Vid detta tillfälle presenterade Europafacket och de europeiska arbetsgivarerna som det heter ett gemensamt "historiskt" dokument om "moderniseringen av arbetsmarknaden och stora principerna för flexicurity".

Avsikten med detta dokument var att lägga grunden för EU:s regeringschefer att anta gemensamma principer för vad som kallas flexicurity. Detta betyder att Europafacket medverkar i rollen som lagstiftare i europeiska beslut.

Portugals dåvarande EU-ordförande José Socrates värderade dokumentet som "en god nyhet för Europa" och "som ett extremt viktigt steg för genomförandet av Lissabonstrategin".

EU:s ordförande José Barroso lyckönskade de sociala parterna till det korporativa samförståndet och tillade att överenskommelsen är "en uppvisning i att EU anpassar sig till kraven på ett alltmer konkurrensutsatt globalisering".

Europafackets generalsekreterare John Monks anförde för sin del att överenskommelsen "förstärker banden mellan EU och arbetskraften och befäster den sociala dimensionen", och EU:s arbetsgivarrepresentant, den tidigare franske arbetsgivarchefen Ernest-Antoine Seillière, framhöll att "det nu gäller att omvandla principerna om flexicurity till verklighet".

Var och en inser genom att läsa delar av den "historiska överenskommelsen" att den nationella arbetsrätten är hotad och under likvidering. "De sociala europeiska parterna har genomfört en gemensam analys, som utgör basen för att i förening besluta om rekommendationer mellan EU och medlemsländerna som definierar prioriteringar inom ramen för sysselsättning. Den makroekonomiska politiken [...] bör leda till en stark och uthållig tillväxt som på lämpligt sätt samverkar med en budgetpolitik som är förenlig med pris- och stabilitetspakten. Det är en prioritet att om nödvändigt anpassa den funktion olika åtgärder har för att skydda en fast anställning, så att dessa åtgärder gynnar och belönar en övergång till andra existerande eller nya anställningsformer. I detta sammanhang bör förekomsten av skilda typer av, eller framväxten av nya anställningsformer uppmärksammas."

På toppmötet i Bryssel i december ställde sig Fredrik Reinfeldt och EU:s övriga regeringschefer bakom de gemensamma principerna om flexicurity. Därmed har förslagen i EU:s under 2006 presenterade Grönbok för arbetsrätten införlivats med EU:s beslutsmaskineri.

Detta är en destruktiv politik för att försvaga eller göra sig av med fasta anställningskontrakt. Det sociala trepartsmötet, som med Lissabonfördraget blir en del av EU:s institutioner är ett hot mot fackföreningsrörelsens oberoende i alla EU:s medlemsländer.

Jan-Erik Gustafsson

Strejkrätten har prioriterats ned

EU-domen i december, där svenska Byggnads blockad mot ett lettiskt företag i Vaxholm underkänns, är en utmaning mot den svenska modellen byggd på kollektivavtal och förhandlingar, skriver brittiska Financial Times.

Den brittiske arbetsrättsexperthen Richard Arthur drar i den rosa affärstidningen slutsatsen att fackföreningarnas internationellt erkända rättigheter att vidta stridsåtgärder har prioriterats ned i två viktiga domar i EU-domstolen den senaste tiden, till förmån för arbetsgivarnas affärsintressen. Den första var Viking Line-domen som kom den 11 december, den andra Vaxholmsdomen som kom den 18 december.

Rekordstort EU-nej i Norge

NRK:s EU-barometer för januari visar ett rekordstort norskt motstånd till EU-medlemskap. Hela 54,3 procent säger nej till medlemskap medan 34,6 procent stödjer ett medlemskap. 11,1 procent är osäkra.

Analysen lyser med sin frånvaro

Adian White, generalsekreterare för Europeiska journalistfederationen, är oroad över bristen på granskning av EU-politiken.

– Storyn om Bryssel är att det inte finns någon story, sade han i höstas på en konferens om öppenhet i Bryssel.

Den journalistiska analysen lyser med sin frånvaro. Hårda ekonomiska krav på redaktionerna drar ned utrymmet för undersökande journalistik, menar White. Det gynnar de starka intressen som vill påverka EU bakom stängda dörrar.

– Företagsintressena har ett bra läge, säger White. De kan

dra nytta av kollapsen av journalistisk kvalitet.

Adian White menar att regeringarna avsiktligt hållit tyst om den nya EU-grundlagen:

– De är rädda för att saker ska komma ut i offentligheten.

Vaxholm öppnar för dumpning

Arne Kjörnsberg, socialdemokrat och före detta ordförande i riksdagens finansutskott, är mycket kritisk till EU-domstolens utslag i det så kallade Vaxholmsfallet.

– Det här öppnar upp för lönedumpning, inte konstigt att Urban Bäckström är glad. Jag tycker att domstolsutslaget är så pass oerhört, att det faktiskt finns anledning att omvärdera EU-medlemskapet. Jag trodde aldrig att det skulle gå så här; det är det värsta slaget mot arbetarrörelsen i modern tid, åtminsto-

ne sedan början på efterkrigstiden, säger Arne Kjörnsberg.

Mp kräver folkomröstning

Miljöpartiet är starkt kritiskt till att regeringen inte utlyser en folkomröstning om EU:s nya fördrag. Partiets ledamot i riksdagens EU-nämnd, Ulf Holm, säger att fördraget i stora delar bara är en ny tappning av den tidigare konstitution som holländare och fransmän röstade ned.

– Det är ett svek mot svenska folket att inte ha en folkomröstning om EU:s framtid. Syftet med fördraget var att EU skulle närma sig medborgarna. Då borde också rimligen medborgare få säga sitt, säger Ulf Holm.

– Med det nya Lissabonfördraget flyttas ännu mer makt från de enskilda medlemsstaterna till EU, vilket inte är en bra

utveckling. Det är en enkelriktad gata där makt förs till EU, men det finns inte i en enda fråga att där EU lämnar tillbaka makt till medlemsstaterna, menar Ulf Holm.

Vi är väl för dumma...

"Vi medborgare anses för dumma för att få ha en åsikt om grundlagen som bildar det nya riket", skriver Aftonbladets debattredaktör Lotta Gröning.

EU-minister Cecilia Malmström har kanske rätt, fortsätter Lotta Gröning. "Det är inte så viktigt för svenska folket att grundlagens skrivs om så att viktig lagstiftning överlämnas till EU. Folk är ju ändå så ointresserade av politik och samhällsfrågor att de säkert inte bryr sig om att demokratin inskränks och att rätten att påverka minskar drastiskt."

www.robertnyberg.nu

Vaxholmsdomen kan leda till svenska lagändringar

DEN SVENSKA MODELLEN på arbetsmarknaden hotas inte alls av utslaget från EU:s domstol i Vaxholmsmålet. Byggnadsblockad av det lettiska skolbygget i Vaxholm. Om det rådde bred enighet i en extra riksdagsdebatt i mitten av januari.

"Lavaldomen innebär definitivt inte slutet för den svenska modellen. I den mån vår lagstiftning behöver ses över kommer vi att göra det", sade arbetsmarknadsminister Sven Otto Littorin och tillade att arbetsmarknadens parter har ett ansvar för att finna en lösning på eventuella problem till följd av EU-domstolens förhandsavgörande.

VÄNSTERPARTIETS JOSEFIN BRINK var ensam i riksdagsdebatten om slutsatsen att Sverige måste kräva ett permanent undantag i Lissabonfördraget för att skydda de svenska kollektivavtalen och strejkrätten.

Övriga partier var eniga om att den svenska modellen, där kollektivavtal reglerar löner och villkor, kan behållas efter justeringar i den svenska lagstiftningen. Vi själva avgör nu vad som behöver göras, ansåg också Ulf

Holm från miljöpartiet.

Sven-Otto Littorin meddelade under riksdagsdebatten att regeringen i samarbete med arbetsmarknadens parter ska utreda hur svensk lag ska ändras efter EU-domen i Vaxholmskonflikten. En första träff med representanter från fack- och arbetsgivarorganisationer skulle ske i slutet på januari.

"Vi ska tillsätta någon form av utredning av vad som ska göras i svensk lagstiftning med anledning av EG-domstolens dom", sade Littorin och tillade att han vill hålla en öppen attityd med nära relationer med arbetsmarknadens parter.

Direkt efter EU-domen i december var Sven-Otto Littorin kallsinnig till att ändra den svenska utstationeringslagen, som reglerar arbetsvillkoren för utländsk arbetskraft i Sverige. Enligt LO skulle en förändring av lagen täppa igen luckan som EU:s domstol hittat. Nu hade arbetsmarknadsministern ändrat sig och utlovade att också utstationeringslagen ska ingå i den juridiska översyn som väntar.

Översynen gäller också Lex Britannia, som ger svenska fack

Bild: LARS-ERIK HAKANSSON

rätt att vidta stridsåtgärder mot utländska företag, även om företaget har kollektivavtal från hemlandet. Men mer än så ville arbetsmarknadsministern inte gå in på om vilka förändringar som kan krävas.

Samtidigt fortsätter den juridiska processen i Vaxholmsmålet. Tvisten mellan det lettiska företaget Laval och Byggnads

ska slutligt avgöras av Arbetsdomstolen (AD). Det är alltså den svenska domstolen som kommer att döma i tvisten, men den är bunden av vad EU-domstolen sagt. Men en ny huvudförhandling i AD kan bli verklighet först under hösten. Nästan fyra år kan därmed ha passerat innan det sätts slutgiltig punkt för Vaxholmsfallet.

INGA ÅKERLUND, ORDFÖRANDE I AD och ansvarig för Vaxholmsmålet, säger att ännu är det inte helt klart hur domstolens behandling ser ut.

"Det som är klart är att den gamla huvudförhandlingen är överspeland. Målet måste avgöras på nytt av AD i en ny huvudförhandling och med en ny sammansättning", säger Inga Åkerlund och fortsätter.

"Domen kommer rimligen att vara färdig i slutet av året. Men det är inte helt osannolikt att den dröjer till nästa år."

Ronnie Eklund, professor i arbetsrätt vid Stockholms universitet, säger att EU:s domstol i princip har avgjort hela målet: "Jag kan inte se vad som är kvar till AD utom frågorna om skadestånd."

GÖSTA TORSTENSSON

GÖSTA TORSTENSSON

"Nu är det Vilda Västern"

VAXHOLMSDOMEN STÄLLER den svenska kollektivavtalsmodellen på kant och kommer att försvara fackföreningsrörelsens möjligheter att bekämpa social dumping. Osäkerheten är stor om vad facken kan kräva av utländska företag som är tillfälligt i Sverige.

Flera EU-jurister bedömer att det nu är fritt fram för utländska bolag att konkurrera med låga löner – utan att behöva riskera konflikter med svenska fack. Lönen till de utländska jobbarna behöver inte ligga högre än den svenska minimilönen, dvs. avtalens lägstalöner. I bästa fall. Kanske kan till exempel lettiska byggbolag nu utstationera lettis-

ka arbetare på jobb i Sverige och nöja sig med löner på lettisk miniminivå, om bolaget bara har ett kollektivavtal i Lettland.

Ulf Bernitz, professor i Europarätt vid Stockholms universitet, menar att de svenska facken inte kan gå i konflikt mot bolag från andra EU-länder med avtal hemma.

Jörgen Hettne, forskare i EU-rätt på Sieps, Svenska institutet för Europapolitiska studier, gör en liknande tolkning. Efter beskedet i EU:s domstol får de svenska facken svårt att försvara sina avtal. "Domstolen har underkänt den svenska lagstiftningen och därför är det Vilda Västern nu", säger Hettne.

Ronnie Eklund, professor i arbetsrätt vid Stockholms universitet, anser att domen innebär att svenska kollektivavtal inte kan krävas av utländska företag som är i Sverige tillfälligt. Sannolikt kan de betala löner långt under svenska.

Domen påverkar inte andra arbetstagarer än de som jobbar i Sverige tillfälligt, det vill säga under högst ett år. Sedan ska svenska regler gälla.

"Men om utländska företag utifrån den här domen kan arbeta i Sverige på betydligt lägre löner kan konsekvensen bli att lönerna pressas för alla i hela landet", säger Ronnie Eklund.

LO-ledningen lägger ut dimridåer om Vaxholmsdomen

UNDER RIKSDAGENS extradebatt om Vaxholmsdomen strödde arbetsmarknadsminister Sven-Otto Littorin beröm över LO-ledningen, som han tyckte var "väldigt måttfull och balanserad" i en debattartikel i DN samma dag.

"De som anser att den svenska modellen har raserats har givetvis fel", skriver LO:s ordförande Wanja Lundby-Wedin och förste vice ordförande Erland Olauson, på DN:s debattsida och fortsätter: "De som utropade arbetsgivarsidan som vinnare likaså. Det gäller också dem som lägger hela skulden på EU och anser att Sverige bör begära utträde."

Effekterna av domen behöver inte bli stora, menar LO-ledningen: "Det är inte i första hand jurister i Luxemburg som avgör hur vi utformar vår arbetsmarknad. Det bestämmer vi själva."

LUNDBY-WEDIN OCH Olausson försöker dölja det svidande nederlaget genom att skjuta över ansvaret på Littorin och den borgerliga regeringen.

Men facket förlorade Vaxholmsmålet i EU:s domstol. Det kan inga dimridåer från LO-ledningen dölja.

Vaxholmsdomen ger fyra otvetydiga svar:

Det första är att Sverige inte bestämmer över arbetsmarknaden, om löntagare får strejka eller blockera en arbetsplats. Det gör EU.

Det andra är att svenska fackföreningar inte får ta till stridsåtgärder som stör den fria marknaden. EU:s domstol tar därmed ifrån löntagarna det enda verkliga försvaret för principen lika lön för lika arbete.

Det tredje är att företag från andra EU-länder med lägre lönenivåer har rätt att skicka anställda till Sverige för att arbeta för dessa lägre löner. I bästa fall kan svenska fackföreningar kräva att lönerna motsvarar svenska minimilöner.

Det fjärde är att EU:s inre marknad med fri rörlighet för marknadskrafterna går före löntagarnas intressen. Det förklarar varför Svenskt Näringsliv i ett pressmeddelande kallar domen "mycket tillfredsställande".

Vaxholmsdomen försvagar löntagarna och kommer att öppna den svenska arbetsmarknaden för social dumpning – konkurrens med låga löner och sämre villkor.

INFÖR FOLKOMRÖSTNINGEN om EU-medlemskap 1994 hävdade ledningen för fackföreningsrörelsen, i skön allians med regeringen Bildt och den socialdemokratiska partiledningen, att Sverige fått garantier för att kollektivavtalsmodellen inte skulle påverkas av ett medlemskap.

"Vårt system är annorlunda än i många andra EU-länder.

Därför såg Sverige till att få garantier från EU-kommissionen i samband med att vi gick med i EU 1995 om att vi skulle kunna behålla vårt system och Sverige klargjorde skriftligt att det var en absolut förutsättning för vårt medlemskap", påstod Dan Holke, chef för LO-TCO Rättsskydd och Elektrikerförbundet juridiska ombud i EU-domstolen, på LO-tidningens debattsida mitt under pågående konflikt i Vaxholm.

EU-domstolens yttrande om Vaxholmsfallet har avslöjat att dessa garantier inget var värda.

ISTÄLLET FÖR ATT förändra svensk lagstiftning och svenska kollektivavtal för att försöka tillmötesgå överstaten i Bryssel måste regering och riksdag nu hitta en permanent lösning för att säkra grundläggande fackliga rättighe-

ter. Sverige måste få det juridiskt bindande skydd för kollektivavtal och strejkrätt som vi blev lofvade när vi gick med i EU.

LISSABONFÖRDRAGET, DEN nya EU-grundlagen, har ännu inte godkänts av Sverige. Riksdagen kan säga nej och begära en omförhandling. Flera länder, bland andra Storbritannien och Danmark har förhandlat fram undantag från EU-fördrag bland annat från valutaunionen EMU och EU:s rättighetsstadga.

Ingenting, förutom den politiska viljan och fortsatta illusioner om EU, hindrar Sverige från att kräva liknande undantag för vår kollektivavtalsmodell i Lissabonfördraget. Om Sverige inte godkänner det, faller hela fördraget. Det är svårt att tänka sig ett bättre förhandlingsläge.

GÖSTA TORSTENSSON

Sossarna i Lund kräver att EU-fördraget stoppas

NÄR SOCIALDEMOKRATERNA i Lund i början av januari behandlade socialdemokraternas rådslag, fattades beslutet att Lissabonfördraget inte bör ratificeras i sin nuvarande form. Skälet är att det idag råder osäkerhet i frågan om huruvida det svenska systemet med kollektivavtal är förenligt med EU-rätten.

EU-domstolens besked i det så kallade Vaxholmsmålet i december innebär att den fria rörligheten inom EU överordnas den i Sverige grundlagsstiftade strejkrätten.

– Jag röstade ja till EU 1994, men jag trodde, liksom hela fackföreningsrörelsen, att arbetsrätten och vår arbetsmarknadsmodell inte stred mot EU:s lagar. Det visar sig nu att det var en felbedömning, säger Tord Persson, ordförande i Byggnadsavdelning i Lund.

– EU:s lagar måste ändras. I annat fall bör vi ompröva vårt

medlemskap säger Tord Persson.

Det har sagts att det räcker med en förändring i utstationeringsdirektivet. Men det är förmodligen inte tillräckligt, såvida man inte allmängiltigförklarar kollektivavtalen. Det är dock inte önskvärt ur fackföreningsperspektiv.

FÖR ATT VARA SÄKER på att den svenska arbetsmarknadsmodellen inte hotas av EU, måste därför förändringar göras i fördragen. Just nu pågår ratificeringen av Lissabonfördraget.

– När EG-domstolen underkände Byggnads konflikträtt i Vaxholmsfallet ifrågasätter domstolen hela den svenska arbetsmarknadsmodellen, säger Mattias Olsson vice ordförande för socialdemokraterna i Lund.

– Antingen måste fördraget skrivas om eller ska Sverige ges ett undantag som säkrar konflikträtten.

Beslutet att kräva ändringar av Lissabonfördraget togs enhälligt av Lunds socialdemokrater i samband med behandlingen av det interna internationella rådslag som socialdemokraterna just nu genomför under ledning av EU-kommissionär Margot Wallström och förre utrikesministern Jan Eliasson.

Mattias Olsson känner inte till om några andra arbetarkommuner har liknade uppfattningar om fördraget men han hoppas att beslutet i Lund ska få spridning.

– Det här kommer i ett sent skede i rådslaget men vi tänker lyfta frågan i partiet, säger Mattias Olsson.

– Strejkrätten och möjligheten att få till stånd kollektivavtal med utländska företag måste alltid vara överordnat den fria rörligheten av tjänster, säger Tord Persson.

GÖSTA TORSTENSSON

Lissabonfördraget ger inget skydd för strejkrätten

LO FRAMSTÄLLER EU:S nya fördrag, Lissabonfördraget, som en stor framgång för fackföreningsrörelsen. Det är ett påstående som inte tål närmare granskning.

I "Facket i Europa", en annonsbilaga från LO:s informationsenhet utgiven i maj 2005, säger Erland Olausson, LO:s förste vice ordförande, att: "Vi skulle vara mycket tryggare med det nya fördraget. Där är stödet för kollektivavtal och konflikträtten starkare än i det nuvarande. Jag tror inte att AD hade kunnat begära in ett yttrande från EG-domstolen om det nya fördraget hade varit i kraft. Det hade varit självklart att det svenska kollektivavtalssystemet ska gälla fullt ut."

LO:S INFORMATIONSENHET skriver i samma annonsbilaga: "Det finns tydliga skrivningar i förslaget om rätten för arbetstagare och arbetsgivare eller deras organisationer att förhandla, ingå kollektivavtal och tillgripa kollektiva åtgärder, inbegripet strejk, för att försvara sina intressen."

Grunden för LO:s optimism är formuleringar i den rättighetsstadga som Lissabonfördraget nu hänvisar till. Detta sägs garantera strejkrätten. Men LO glömmer att berättar att denna stadga inte tillför en enda ny rättighet till EU:s medlemsländer.

REDAN I DET FÖRSTA förslaget till konstitution gjordes det helt klart att stadgan inte handlar om att garantera allmänna rättigheter för EU:s medborgare utan att den bara kan tillämpas på EU:s egna institutioner och beslut. Det handlar alltså inte om ett allmänt skydd för strejkrätten.

I det nya fördraget har detta innehåll degraderats ytterligare då stadgan lyfts ur fördragstexten där det endast hänvisas till den. Dessutom klargörs det åter att stadgan inte tillför några nya rättigheter eller principer för medlemsländerna.

EU-kommissionen via Margot Wallström har, i ett svar på en frå-

Bild: LARS-ERIK HÅKANSSON

ga i EU-parlamentet, effektivt avlivat alla illusioner om att den skulle kunna rucka på den fria marknadens hegemoni i EU.

Vid ett rättsfall i EU:s domstol ställs denna hänvisning till stadgan med mycket snäva begränsningar i fördraget mot andra principer i EU:s primärrätt. Den fria rörligheten för varor och tjänster slås fast gång på gång utan inskränkningar i EU:s fördrag. Detta ska domstolen väga emot hänvisningen till begränsade rättigheter i en stadga vid sidan om fördraget.

DET ÄR KNAPPAST något som ändrar EU:s karaktär på området. Om detta ska vara den stora fackliga segern i den nya fördragstexten så säger det ganska mycket om hur lite Lissabonfördraget egentligen har att erbjuda Europas löntagare.

Dessutom är det så att EU:s domstol redan tar hänsyn till rättighetsstadgan när den dömer. Så här formulerar sig domstolen i sitt avgörande i Vaxholmsmålet

gällande det lettiska byggföretaget Laval: "Domstolen slår fast att rätten att vidta fackliga stridsåtgärder är en grundläggande rättighet i EG-rätten, som dock kan underkastas vissa begränsningar. Detta innebär att den kan prövas mot andra EG-rättsliga principer såsom rätten till fri rörlighet för varor, tjänster, arbete och kapital."

VAXHOLMSDOMEN ÄR ett direkt angrepp på löntagarnas rättigheter och den svenska kollektivavtalsmodellen. Domen öppnar för social dumping och utnyttjande av underbetald arbetskraft från andra EU-länder i Sverige. I förlängningen hotar detta även de svenska löntagarnas rättigheter.

Domen slår i praktiken fast att konflikträtten bara gäller då den inte begränsar den fria marknaden. Domen öppnar för en övergång till minimilöner på den svenska arbetsmarknaden, ett system som vi på goda grunder inte har valt som bas för att reglera löner på arbetsmarknaden.

Vaxholmsdomen har en direkt koppling till det Lissabonfördrag som medlemsländerna nu ska ta ställning till. Domar i EU:s domstol avkunnas med fördraget som grund. Lissabonfördragets innehåll är på detta område detsamma som nuvarande fördrag, marknaden kommer först. Att förespråka Lissabonfördraget är därmed i sin förlängning detsamma som att förespråka Vaxholmsdomen.

MED DET NYA FÖRDRAGET skulle dessa löntagarfientliga principer göras till EU:s överordnade rätt för överskådlig framtid. Konsekvensen av Vaxholmsdomen borde rimligen vara att LO omprövar sitt stöd till Lissabonfördraget. Eller åtminstone begär en omförhandling där Sverige i fördraget garanteras ett juridiskt bindande undantag som garanterar att löntagare som arbetar i Sverige får samma skydd av kollektivavtal som sina svenska arbetskamrater.

GÖSTA TORSTENSSON

Kräv undantag för arbetsrätten i det nya EU-fördraget

INFÖR FOLKOMRÖSTNINGEN om svenskt EU-medlemskap 1994 var frågan om den svenska kollektivavtalsmodellen hett omdiskuterad. Ledande fackliga företrädare gjorde tydligt att ett villkor för att ställa sig bakom ett svenskt medlemskap var att facket rätt att vidta stridsåtgärder för att kräva kollektivavtal också med utländska företag kunde garanteras.

Dävarande centerpartistiska arbetsmarknadsministern Börje Hörnlund framförde dessa krav i medlemsförhandlingarna med EU. Men istället för att kräva ett juridiskt bindande skydd för kollektivavtalen och konflikträtten nöjde han sig med "garantier" för att EU-rätten inte skulle sätta den svenska arbetsmarknadsmodellen ur spel.

Med dessa garantier i ryggen ställde sig LO, TCO och den socialdemokratiska partiledningen bakom EU-medlemskapet.

EU-domstolens yttrande över blockaden i Vaxholm har visat att de så kallade garantierna inget var värda. Vad EU-domstolen säger är att svenska fackförbund visserligen i princip har rätt att vidta stridsåtgärder, men att det i praktiken finns begränsningar för när och hur stridsåtgärder får vidtas och vad facket har rätt att kräva, och att det inte är svensk lagstiftning som sätter de gränserna, utan EU-rätten.

FÖRUTSÄTTNINGARNA FÖR EU-medlemskapet har därmed förändrats sedan folkomröstningen. Som EU-kritiker ser jag ingen anledning att gotta mig i skadeglädje över att vi som varnade för precis det här nu fått rätt. EU-domstolens utmaning

av de fackliga rättigheterna och arbetarrörelsens grundläggande princip om lika lön för lika arbete är alltför allvarlig för att utnyttjas till politiskt skyttegravskrig. Nu handlar det om att ta konsekvenserna av det som skett och hitta politiska åtgärder som säkrar den svenska kollektivavtalsmodellens framtid.

I riksdagsdebatten med anledning av Vaxholmsfallet var moderaterna och socialdemokraterna eniga om att vi bara har att anpassa oss till det faktum att EU-domstolen underkänt en blockad som enligt svensk lag var helt legitim. De lagar denna osannolika allians vill förändra är Lex Britannia och utstationeringslagen, vilka båda fått underkänt av EU-domstolen.

OM SÅDANA FÖRÄNDRINGAR kunde neutralisera effekten av Vaxholmsdomen utan att konflikträtten och avtalsfriheten naggas i kanten vore det förstas en bra lösning. Problemet är att ingen kan lova att så blir fallet.

I EU-domstolens yttrande står: "Även om rätten att vidta stridsåtgärder således skall erkännas som en grundläggande rättighet [...] kan det för utövandet av denna rättighet inte mindre gälla vissa begränsningar." Och de begränsningarna är de grundläggande principerna om fri rörlighet på den inre marknaden som är fastslagna i EU:s fördrag. Med andra ord är den svenska konflikträtten – oavsett vilka anpassningar vi gör av svensk lag, alltid öppen för överprövning av EU-domstolen. Osäkerheten om vad som kan anses legitimt enligt EU-rätten och hotet att dras inför rätta och få bakläxa av EU-domstolen kommer rimligen att hämma de fackliga organisatio-

nernas arbete.

Det är en inskränkning av fackliga rättigheter som är oacceptabel – man ska inte, som Transportarbetareförbundets Peter Lövkvist uttryckte det, behöva ha en jurist i byxfickan för att våga utnyttja sin grundlagsfästa strejkrätt.

MEN DET FINNS ETT sätt att hålla EU-juristerna borta från strejkrätten och de svenska kollektivavtalen, och läget för att göra det kunde inte vara bättre. Lissabonfördraget har ännu inte godkänts av Sveriges riksdag. Om riksdagen vägrar att godkänna fördraget så kan det inte träda i kraft. Det vore ett magnifikt nederlag för EU:s stats- och regeringschefer som fick underkänt på sitt förra fördrag genom folkomröstningarna i Frankrike och Holland.

Det ger Sverige ett starkt förhandlingsläge gentemot EU. Vi kan kräva ett juridiskt bindande undantag i det nya EU-fördraget för kollektivavtal och strejkrätt. Med tanke på vilken oro och upprördhet Vaxholmsmålet rönt i Europas fackföreningsrörelse är det inte heller otänkbart att liknande krav kommer att ställas från fler länder – och då kan en omförhandling av hela fördraget bli aktuell. Ett antal socialdemokratiska EU-parlamentariker hävdade i en artikel i *Piteätidningen* nyligen att det inte går att förhandla om sådana undantag och att det är ett sidospår att göra en konstitutionsfråga av Vaxholmsmålet.

Det är lika felaktigt som uppgivet. För det första ansåg ju de

socialdemokratiska EU-anshängarna att just sådana undantag – eller "garantier" – var möjliga inför folkomröstningen 1994 – så varför inte nu och på riktigt?

För det andra har många andra länder förhandlat sig till undantag från delar av EU:s fördrag och lagstiftning. Länder som till exempel Storbritannien, Danmark, Irland och Tyskland har fått omfattande undantag från så centrala delar av fördraget som valutaunionen EMU, Schengensamarbetet och stats- och transportstöden. Det är alltså fullt realistiskt och genomförbart också för Sverige.

VÄNSTERPARTIET ANSER att svenska folket bör få folkomrösta om det nya EU-fördraget, eftersom det innebär en överföring av makt till EU som påverkar hela vårt demokratiska system. Men oavsett hur man ställer sig till den frågan, finns inga skäl för den svenska arbetarrörelsen att inte kräva ett permanent skydd för fackliga rättigheter och kollektivavtalsmodellen i EU:s fördrag. Nu är det upp till EU-entusiasterna att bevisa att man inte sätter sin egen prestige framför löntagarnas intressen.

JOSEFIN BRINK
riksdagsledamot (vp)

Lissabonfördraget stärker EU:s säkerhets- och försvarspolitik

VARJE ÅR HAR FOLK och Försvar en konferens i Sälen som samlar höjdarna inom svensk försvarspolitik. Jag tillhör inte den gruppen, men jag brukar följa konferensen på TV. I år var EU:s säkerhetspolitik ett av temana – kanske beroende på att det nu aktuella Lissabonfördraget handlar om att stärka EU:s säkerhets- och försvarspolitik.

EU-minister Cecilia Malmström betonade att den solidariska säkerhetspolitiken är kärnan i EU:s gemensamma försvarspolitik. Det innebär enligt fördraget att om en medlemsstat utsätts för ett väpnat angrepp, så är de övriga medlemsstaterna skyldiga att ge den stöd och bistånd med alla till buds stående medel.

FRÅN SVENSK SYNPUNKT aktualiserar det två frågor, dels den svenska alliansfriheten, dels Sveriges motstånd mot kärnvapen.

Lars Adaktusson höll i diskussionerna under konferensen. Han ställde frågan om solidariteten med EU:s medlemsstater kunde kombineras med Sveriges militära alliansfrihet. Det blev mycket skruvade svar. Till sist er-

kände försvarsminister Sten Tolgfors att han inte delade åsikten att Sverige skulle vara alliansfritt. Cecilia Malmström sa det inte rakt ut, men det måste även vara hennes synpunkt med tanke på att Folkpartiet vill att Sverige ska gå med i Nato.

I EU FINNS TVÅ kärnvapenmakter; Frankrike och Storbritannien. Det står ingenting i solidaritetsklausulen att det endast handlar om konventionella vapen. Alltså kan kärnvapen ingå i den arsenal som ska skydda EU:s medlemsstater inklusive Sverige. Det sa Cecilia Malmström ingenting om.

I förslaget till ny konstitution – som förkastades av Frankrike och Holland – så föreslås att EU ska ha en utrikesminister. För att blika dessa länder så kallar man det inte längre för utrikesminister utan ersätter titeln med "hög representant", fast innehållet är det samma.

Personen ifråga kommer att få en mycket strategisk funktion. Han eller hon ska vara ordförande i rådet när det gäller utrikesfrågor och vice ordförande i

kommissionen.

Tanken var att Javier Solana – f d generalsekreterare i Nato – skulle inneha denna tjänst. I praktiken spelar han redan denna roll i EU. Nu blir det väl för sent att utse honom med tanke på hans ålder. Men kanske Carl Bildt kan vara aktuell? Personen i fråga ska utses under det svenska ordförandeskapet hösten 2009.

UNDER EN FÖREDRAGNING av Cecilia Malmström i Göteborg av det "nya fördraget" sa hon att det egentligen är samma fördrag – som förslaget om konstitution – men att man tagit bort en del "lullull". Det betyder att man tar bort titlar som president och utrikesminister men behåller funktionerna. Det är rena bedrägeriet!

EU antog en säkerhetsstrategi "Ett säkert Europa i en bättre värld" år 2003 på förslag av Javier Solana. Nu har Sverige med Carl Bildt i spetsen tagit ett initiativ till att uppgradera den. Man hänvisar till att det hänt så mycket sedan dess. I den nuvarande strategin anges bland annat att en utmaning som direkt berör Europa är energitillgången, eftersom Europa är världens största importör av olja och gas. Denna import står för femtio procent av nuvarande energianvändning men beräknas öka till sjuttio procent år 2030.

PÅ FOLK OCH FÖRSVAR konferens fanns även temat "nordiskt försvarssamarbete". Där betonades framför allt Nordens nya geopolitiska situation genom fyndigheter av olja och gas i Barents hav och de nya transportvägarna på grund av att isen smälter. En annan fråga är Östersjön som innanhav i Norden. I båda dessa områden har Ryssland speciella intressen.

Tanken är uppenbarligen att Norden inom EU och Nato ska få med sig andra medlemmar att i solidaritet vara en motkraft till Ryssland.

Margot Wallström deltog också i konferensen i Sälen för att tala om EU:s säkerhetspolitik. Hon betonade helt andra saker än Cecilia Malmström. Kanske ville hon inte bli förknippad med Folkpartiets natovänliga attityd. Hon talade om att ett vidgat säkerhetsbegrepp inbegriper både "hard power" och "soft power".

Till den senare kraften hör utvidgningen av EU – inte minst är det viktigt att Turkiet kommer med i unionen. Hon sa också att kvinnor har en annan uppfattning om säkerhet än män utan att egentligen gå in på vad det innebar.

BÅDE CECILIA MALMSTRÖM och Margot Wallström betonade att EU:s medborgare kräver att EU ska verka aktivt i utrikes- och säkerhetspolitiska frågor. De var också överens om att samarbetet med Nato är nödvändigt för att EU ska vara framgångsrikt. De hade svårt att förklara hur Sverige kunde vara militärt alliansfritt och solidariskt mot andra EU-länder i händelser av angrepp.

Jag undrar varifrån har de fått uppfattningen att svenska medborgare vill att EU ska vara pådrivande när det gäller utrikes- och försvarspolitik? Inom EU är det självklart att samarbeta med Nato samtidigt som det finns ett klart folkligt motstånd mot att Sverige ska gå med i Nato.

OM POLITIKERNA VERKLIGEN vill veta vad medborgarna tycker, då finns det bara ett sätt: folkomröstning om det så kallade Lissabonfördraget.

Fördraget handlar i högsta grad om Sverige ska stödja EU:s säkerhetspolitik med ett allt närmare samarbete med USA och Nato, europeisk kärnvapenstrategi, upprustning och militära lösningar på konflikter. Är det så vi vill ha det? Låt oss folkomrösta om saken!

INGELA MÅRTENSSON

BILD: LARS-ERIK HAKANSSON

EU:s nya grundlag är en demokratisk skandal

SÅ ÄR DA Lissabonfördraget undertecknat med sedvanlig pompa och ståt. Fördraget är till 95 procent en kopia av den EU-konstitution som förkastades 2005. Men den här gången ska inte misstaget, att fråga befolkningarna om de vill ha sin nya EU-grundlag, göras om.

För den som har läst fördraget är det fascinerande och en smula beklämmande att höra hur de som förespråkar texten argumenterar, om de ens bryr sig om att göra det.

Knappt någon försvarar det som är fördragets huvudinnehåll, den kraftigt ökande överstatligheten, att makten för de stora länderna i EU ökar markant, att union ska militariseras med upprustning och gemensamt försvar eller att man har kört över den svenska folkomröstningen om EMU och förpliktigt oss att införa euron som valuta.

I stället lyfts ett bättre, imaginärt, fördrag fram. Det hävdas att EU får ny beslutsmakt för att bekämpa klimatförändringarna. Det är fel. EU får ny beslutsmakt och vetorätten tas bort på mängder av områden, men inte när det gäller miljöfrågor.

DET PÅSTÅS ATT de nationella parlamentens inflytande ska öka. Läser man texten så står det dock klart att den procedur som det syftas på innebär att EU-kommissionen kan köra över även en majoritet av parlamenten om de motsätter sig ett förslag som ska läggas fram. I själva verket är de nationella parlamenten de stora förlorarna när makten förs över till EU:s institutioner och vetorätten tas bort.

I Lissabonfördraget saknas i stort sett helt inslag som gör EU mer miljövänligt eller socialt ansvarsfullt. Socialdemokratiska EU-vänner har därför fått sätta

BILD: LARS-ERIK HAKANSSON

nästan allt sitt hopp, och sina få argument, till att stadgan om grundläggande rättigheter görs bindande.

Detta sägs garantera strejkrätten. Men EU:s domstol tar redan hänsyn till stadgan när den dömer och EU-kommissionen via Margot Wallström har, i ett svar på en fråga i EU-parlamen-

tet, effektivt avlivat alla illusioner om att den skulle kunna rucka på den fria marknadens hegemoni i EU.

I Frankrike och Holland tänkes hoppet om ett bättre EU, om folkligt inflytande och om att makten skulle tvingas lyssna. I Lissabon släcktes samma hopp.

JONAS SJÖSTEDT

EU inget hinder för regerings-samarbete menar Lars Ohly

VÄNSTERPARTIETS EU-motstånd är inte längre något hinder för framtida regeringssamarbete med socialdemokraterna, enligt partiledaren Lars Ohly. Orsaken är att vänsterpartiet inte kommer att kräva att få med svenskt utträde ur EU i en regeringsförklaring.

– Jag har förklarat för Mona Sahlin att vi inte har något intresse av att driva igenom en regeringsförklaring som säger att Sverige ska lämna EU, säger Lars Ohly till Dagens Nyheter. Jag har inte hört någon i vänsterpartiet föreslå det.

UNDER FÖRRA MANDATperioden var utrikes- och säkerhetspolitik undantagna från regeringssamarbetet mellan socialdemokraterna, vänsterpartiet och miljöpartiet. En av orsakerna var vänster-

Lars Ohly, vänsterpartiets ledare

partiets och miljöpartiets motstånd mot det svenska EU-medlemskapet.

Men nu har EU-frågan undanröjts som problem i ett framtida samarbete, hävdar Lars Ohly.

– Efter att Mona Sahlin sagt att vår inställning i EU-frågan är

ett hinder för samarbete har vi talat om detta. Jag har sagt till henne att vi kan vara överens om att vi inte ska ha en regeringsförklaring som säger att Sverige ska lämna EU. Den svåra frågan är i stället vad vi ska göra i EU. Hennes svar var att just den diskussionen är de också intresserade att föra, säger han.

LARS OHLY HAR TILL socialdemokraterna framfört ett förslag på hur framtida förändringar i EU-fördrag ska hanteras av de två partierna i en eventuell regeringskoalition.

– Det finns en väldigt enkel modell, och det är att säga: Alla fördragsändringar ska underställas folkomröstning och vi förbinder oss att acceptera folkets beslut.

Mona Sahlin har avböjt att svara på Dagens Nyheter's frågor om EU-politiken. I en skriftlig kommentar låter hon meddela:

”Jag kan bekräfta att samtalen mellan Maria, Peter, Lars (Ohly) och mig sker med jämna mellanrum, och bygger på stort gemensamt förtroende.”

Med Maria och Peter avses miljöpartiets språkrör Maria Wetterstrand och Peter Eriksson.

I en intervju med Lars Ohly inför vänsterpartiets kommun- och landstingsdagar i Nässjö skriver Dagens Nyheter att ”vänsterpartiet ska bli tydligare med att man inte aktivt driver frågan om att lämna EU, utan arbetar för att förändra den union Sverige är med i. Men utträdeskravet finns kvar på papperet”.

GÖSTA TORSTENSSON

Dömda ska deporteras

Brottslingar från andra EU-länder ska avtjäna straffet i sitt hemland. Det är innebörden av de nya EU-regler som justitiedepartementet i en promemoria föreslår Sverige ska godkänna.

Med EU:s rambeslut kan ett EU-land inte vägra att ta emot egna medborgare och verkställa ett fängelsestraff som dömts ut i ett annat EU-land. Det krävs inte heller den dömdes samtycke för att han ska kunna flyttas till hemlandet.

De nya reglerna bygger på att EU-länderna ska godkänna domar utan att pröva dem. Det finns dock ett antal fall där ett land kan vägra att erkänna en dom och verkställa ett fängelsestraff. Det gäller till exempel om brottet är preskriberat eller om personen är för ung för att straffas.

Av de som dömdes till fängelse i Sverige under 2006 var drygt 1.200 medborgare i något annat EU-land.

EU-lag mot organiserade

Våren 2006 enades EU:s ministerråd om ett nytt rambeslut mot så kallade organiserade brott. EU-länderna ska ha gemensamma regler för att straffa gärningar som sker inom ramen för en kriminell organisation.

Det handlar om brott med minst fyra års fängelse i straffskala som begås i vinstsyfte av en sammanslutning av minst två personer.

EU-reglerna ska nu genomföras i medlemsländerna. För svensk del innebär det att fler brott blir straffbara redan på förberedelsestadiet, enligt en promemoria från justitiedepartementet. Det gäller en rad brott bland annat koppleri, grova vapenbrott, grova miljöbrott och vissa smugglingsbrott.

Men de lagändringar som krävs kommer att presenteras först efter det att riksdagen godkänt EU:s rambeslut.

Polisregister kan öppnas för andra EU-länder

UTLÄNSK POLIS KAN få större tillgång till polisregistret i Sverige än vad den svenska polisen har. Förslaget, som ingår i det så kallade Prümfördraget, förbereds nu får beslut i EU:s ministerråd. Om det går igenom kommer polisen i EU-länderna att kunna söka i varandras DNA-, fingeravtrycks- och fordonregister.

Advokatsamfundet säger nej till att riksdagen godkänner rådsbeslutet. Samfundet varnar för en bredare användning av registren. Det finns inga be-

gränsningar och det behövs inte någon brottsmisstänkt för att en sökning ska få ske.

Det blir möjligt för en säkerhetstjänst i ett EU-land att söka i ett annat EU-lands register för att exempelvis kartlägga medlemmar i ett visst politiskt parti, befarar Advokatsamfundet.

Datainspektionen invänder mot att utländsk polis kan komma åt uppgifter i svenska register, uppgifter som svensk polis inte får använda.

Det beror på att det är lagarna

i det EU-land som vill söka i registren som avgör en sökning, och en del EU-länder tillåter mer omfattande registrering än vad Sverige gör.

Det innebär att andra medlemsstater kan lagstifta om användningen av svenska register. Det är inte en tillfredställande ordning, anser Datainspektionen, och efterlyser bland annat regler som säkerställer att uppgifter om exempelvis vittnen och oskyldiga inte lämnas ut.

GÖSTA TORSTENSSON

Norge utreder tjänstedirektivets följder

NORGE BÖR LÄGGA in veto mot att direktivet om tjänster på den inre marknaden tas in i EES-avtalet. Det kräver både fackliga företrädare och vänsterpolitiker i en upprörd debatt om vad tjänstedirektivet egentligen innebär.

EES-avtalet bygget på förutsättningen att det ska uppdateras i samma takt som nya EU-regler tillkommer. Förutom de 27 EU-länderna ingår även Norge, Liechtenstein och Island i det så kallade EES-avtalet. När EU har antagit en rättsakt som rör den inre marknaden tar EU och de tre EES-länderna därför upp överläggningar i den så kallade gemensamma EES-kom-

mittén för att införliva den nya EU-lagstiftningen med EES-avtalet. Men eftersom EES-länderna måste vara överens för att kommittén ska kunna fatta beslut, så finns en möjlighet för ett land att lägga in veto.

ALLT SEDAN EU-kommissionen lade fram sitt ursprungliga förslag till tjänstedirektiv har norska LO och flera av de politiska partierna förespråkat att Norge ska överväga att utnyttja den möjligheten.

Men det direktiv som slutligen antogs av EU:s ministerråd och EU-parlamentet ser delvis annorlunda ut jämfört med ursprungsförslaget från EU-kom-

missionen. Bland annat har den hårt kritiserade ursprungslandsprincipen skrotats. Många aktörer vidhåller trots det att Norge bör lägga in sitt veto, och en het debatt har uppstått om vad direktivet innebär. Bland annat hävdas det att tjänstedirektivet hotar välfärden.

Såväl regeringen som fackföreningsrörelsen är splittrad. Företrädare för olika LO-förbund riktar hård kritik mot LO-ledningen, sedan den hävdade att direktivet i sitt slutliga skick inte kommer att försvåra fackföreningsrörelsens möjligheter att bekämpa social dumpning.

NORGES REGERING HAR beslutat tillsätta tre utredningar som ska belysa vilka effekter EU:s tjänstedirektiv kan få. Regeringen har uppdragit åt oberoende experter att utreda vilka konsekvenser direktivet kan få på en rad områden, bland annat för arbetet mot social dumpning av löner och arbetsvillkor.

Utredningarna ska vara klara i mars. Då hoppas regeringen ha ett bra underlag för att ta ställning till om tjänstedirektivet bör införlivas i EES-avtalet eller om Norge för första gången ska lägga in veto mot ett EU-direktiv.

JAN-ERIK GUSTAFSSON

Bild: LARS-ERIK HÅKANSSON

EU kan orsaka kraftiga hyreshöjningar

EUS REGELVERK KAN orsaka hyreshöjningar på närmare 25 procent för de svenska hyresgästerna.

Det kan bli följden om EU-kommissionen tolkar den svenska hyresmarknadsmodellen på det sätt som de privata fastighetsägarna vill.

– Vi anser att vårt sätt att förhandla om hyrorna är en nationell svensk angelägenhet och därför inte berörs av något EU-beslut eller av EU-fördraget.

Det sade Lennart Sjöstedt, bostadspolitisk sekreterare inom Hyresgästföreningen Region Västra Sverige, i samband med att han talade på ett möte arrangerat av folkrörelsen Nej till EU i Göteborg i höstas.

Bakgrunden är ett initiativ från det svenska fastighetsägareförbundet, via det europeiska fastighetsägarförbundet, som gett konsultföretaget Ernst och Young i uppdrag att granska den svenska modellen.

FÖRETAGET PÅSTÅR BLAND annat - och det har också blivit fastighetsägarförbundets linje - att de svenska allmännyttiga bostadsföretagen har tagit ut tolv miljarder kronor för lite av landets hyresgäster och att den summan i själva verket ska betalas av hyresgästerna.

Om EU-kommissionen går på fastighetsägarförbundets linje skulle det betyda hyreshöjningar på närmare 25 procent för de svenska hyresgästerna.

Lennart Sjöstedt invänder och säger att dessa pengar, de tolv miljarderna, i själva verket är hyresgästernas inbetalade hyror och är pengar som ska användas för att förbättra lägenheterna och fastigheterna framöver.

I dag bor cirka tre miljoner svenskar i hyresrätt och hyresgästföreningen tecknar avtal för mer än 85 procent av dem.

Hyresgästföreningen har cirka 535.000 medlemmar i hela landet och cirka 65.000 medlemmar i Region Västra Sverige.

Hyresgästföreningen tecknar

Bild: LARS-ERIK HÅKANSSON

ett så kallat grundavtal, förhandlingsordning, med fastighetsägareföreningarna runt om i landet

De avtal, förhandlingsöverenskommelser, som tecknas kommer alla hyresgäster till del oavsett om vederbörande är medlem i hyresgästföreningen eller inte.

Man kan säga att den svenska hyresmarknadsmodellen i många stycken påminner om hur arbetsmarknadens parter sköter sina förhandlingar.

BLIR PARTERNA PÅ hyresmarknaden oense vänder man sig till hyresnämnden, en statlig myndighet som fungerar som en sorts domstol som får till uppgift att handlägga hyrestvisterna.

I början av det här seklet gick det europeiska fastighetsförbundet till aktion för att förmå EU-kommissionen att starta en utredning med siktet inställt på att avreglera och förändra den svenska modellen.

Fastighetsägarförbundet på-

står att varje form av statligt stöd, som de tolv miljarderna är ett exempel på, inte går att föräna med EU:s regelverk som förbjuder allt som kan "snedvräda konkurrensen".

EU-KOMMISSIONEN HAR ännu inte gjort den här frågan till ett ärende och den svenska borgerliga regeringen har inte sagt vad den tycker i frågan.

Moderaterna gjorde i höstas ett uppmärksammat utspel då partiet slog ett slag för burksvärdesprincipen, ett synsätt som normalt brukar omfattas av enbart socialdemokraterna och vänsterpartiet och miljöpartiet.

Lennart Sjöstedt hoppas att EU-kommissionen till slut inser att den inte kan väcka frågan.

– Jag hoppas att kommissionen inser att den svenska modellen inte strider mot konkurrens- och statsstödsreglerna. Det är i varje fall vår syn på saken, säger han.

CURT CARLSSON

NOTERAT

Eurofighters kostnader lyfter

Stridsplanet Eurofighter kommer att kosta över 10 miljarder euro mer än tidigare beräknat. De fyra länder som utvecklar planet får stå för olika stora delar av fördyringen. Storbritannien betalar 5,8 miljarder, Italien 2,2 miljarder, Tyskland 2 miljarder och Spanien 800 miljoner euro.

Källan till uppgifterna är ett brev som Eurofighters tyska del skickat till landets försvarsdepartement. I brevet förklaras de ökade kostnaderna med diverse moderniseringar.

De fyra europeiska stormakterna ska sammanlagt tillverka över 600 Eurofighters, i första hand till sina egna flygvapen.

Låg moms för ljudböcker kvar

I Sverige har böcker, inklusive ljudböcker, en reducerad moms på 6 procent. EU-kommissionen har dock menat att ljudböcker inte är att betrakta som böcker utan som cd-skivor och har hotat att dra Sverige inför EU-domstolen.

Men enligt Maria Assimakopoulou, talesman för den ansvarige kommissionären, läggs nu frågan på is eftersom EU planerar en större översyn av samtliga momssatser.

Blair vill bli EU:s första president

Förra labourledaren Tony Blairs tal vid ett franskt högermöte i mitten av januari gav ny fart åt ryktena om att han siktar på att bli EU:s första president, ett ämbete som införs med Lissabonfördraget.

"Blair sparkar igång kampanj för att bli "EU-president", skrev brittiska The Guardian efter den förra brittiske premiärministern Blairs tal inför den franske presidenten Nicolas Sarkozys högerparti UMP. En annan brittisk dagstidning, The Independent, hade rubriken "Tony Blair, president av Europa?"

Borgerligt nätverk för folkomröstning bildat

Tre länder har godkänt fördraget Slovenien och Malta gav den 29 januari klartecken till EU:s nya fördrag, Lissabonfördraget.

Röstningssiffrorna i det slovenska parlamentet blev 74 för och 6 emot. De maltesiska parlamentsledamöterna var alla eniga om att säga ja till premiärminister Gonzis förslag om att godkänna fördraget. Det innebär att tre länder nu sagt ja till EU:s nya fördrag. Tidigare har Ungern godkänt fördraget. Lissabonfördraget undertecknades av EU:s stats- och regeringschefer i december förra året. För att det ska börja gälla måste alla 27 medlemsländer godkänna det.

Ingen dansk folkomröstning

Folketinget i Danmark sade i en omröstning (110 mot 48) den 11 december nej till folkomröstning om EU:s nya grundlag.

Jens-Peter Bonde, nestorn i danskt EU-motstånd, kommenterade fördraget från EU-parlamentets talarstol.

– De danska ledamöterna i folketinget har inte ens läst detta obegripliga fördrag. Ironiskt nog ska fördraget inte tryckas i läslig form förrän det ratificerats. Nu finns en obegriplig numrering och inga jämförande tabeller finns. Man ska bli skriva på är det tänkt, sade Bonde.

Kommunalare för omröstning

Kommunalarbetareförbundet i Stockholms län sektion 30, med drygt 3.000 medlemmar, kräver i ett uttalande att EU:s nya grundlag, Lissabonfördrag, ska underställas en folkomröstning.

I uttalandet sägs att fördraget "innebär en så stor maktöverlåtelse från Sveriges riksdag till EU:s överstatliga institutioner att det strider mot vår nuvarande grundlag och lägger grunden för en helt annorlunda framtid än den folkomröstningen 1994 handlade om.

MEDBORGARE FÖR folkomröstning startade 2004 och är arvtagare till Medborgare mot EMU, en kampanjorganisation som samlade borgerliga EMU-motståndare. Samma år gick nätverket tillsammans med EU-kritiker inom miljö- och arbetarrörelsen ut i en landsomfattande namninsamling för kravet på folkomröstning om den föreslagna EU-konstitutionen.

Sedan ratificeringsprocessen stoppats av de franska och holländska folkomröstningsnejen och efter att den svenska regeringen som en konsekvens av det valde att lägga konstitutionen på is, lät nätverket sin verksamhet ligga nere.

Datumet för återlanseringen var väl valt och sammanföll med stats- och regeringscheferna under tecknade av Lissabonfördraget den 15 december. Nätverket kräver en folkomröstning om EU:s nya fördrag. Men det var ganska uppgivna företrädare för de borgerliga partierna som samlats till möte i decemberkvällen.

– Jag är pessimist idag, vi kommer att förlora. Men vi ska kampanja för folkomröstning fram till riksdagen kör över oss, sade den förra moderata riksdagsledamoten Margit Gennser, ordförande för nätverket.

MARGIT GENNSER MANADE samtidigt till uthållighet.

– Små stater är mer framgångsrika än imperier. Vi får inte värja oss mot tanken att avveckla EU. Vi ska riva ner imperiet och det kan gå inom tio år, tjuo år eller trettio år, sade hon.

Riksdagsledamoten Lennart Sacrédeus (kd), som kallar sig

Margit Gennser

EU-minimalist, menade att gamla ja-sidan nu gjorde ett strategiskt misstag.

– De som är för fördraget har goda förutsättningar att vinna en folkomröstning men de vågar inte. Det tror jag är ett strategiskt misstag, sade Lennart Sacrédeus.

GÖSTA TORSTENSSON

MUF vill folkomrösta om EU:s nya fördrag

LÅT SVENSKARNA folkomrösta om EU:s nya fördrag, Lissabonfördraget. Det säger Niklas Wykman, ordförande i moderata ungdomsförbundet.

Efter nya moderaterna är det dags för nya Muf. Sex arbetsgrupper ska utforma den framtida politiken, i det största utvecklingsprojektet i ungdomsförbundets historia, enligt ordföranden.

MEN MUF SKA fortsatt vara fristående och oberoende från moderpartiet, betonar Niklas Wykman. En av de stora stridsfrågorna mellan unga och äldre är inställningen till EU.

– Vi ställer samma krav på politiker i EU som på politiker i Sverige. Om politiker i Sverige använde halva statskassan till jordbrukssubventioner eller byggde jättetullmurar mot övriga världen, så skulle vi bli vansinniga. Det är precis det som

Niklas Wykman, MUF:s ledare

händer i EU.

I höstas bytte ungdomsförbundet åsikt, och säger numera nej till euron. Den gemensamma valutan är "ingen frihetsidé" utan "ett maktprojekt från Bryssel", heter det. Muf gillar heller inte EU:s nya fördrag, det så kallade Lissabonfördraget.

– Det är klart att det behövs ett nytt fördrag, med en massa nya medlemsländer. Men EU:s

makt måste avgränsas. Med det här fördraget, vad folk än säger, så utökas EU:s makt, säger Niklas Wykman.

Han tycker en folkomröstning om Lissabonfördraget skulle vara bra.

– Jag kan inte ens föreställa mig hur man kan tro att människor inte kan avgöra en sådan här sak.

MEN DEN BORGERLIGA alliansregeringen säger emellertid nej till en folkomröstning om Lissabonfördraget. EU-minister Cecilia Malmström (fp) vill till varje pris inte ha någon folkomröstning. Hon hävdar att fördraget är alltför komplicerat för att det ska passa för en folkomröstning

– Regeringen har dåligt självförtroende. Man vill ha fördraget, och är rädd att förlora en folkomröstning, säger Niklas Wykman.

JAN-ERIK GUSTAFSSON

Öppet brev till LO, TCO och Saco om Lissabonfördraget

STATSRÅDSBEREDNINGEN har skickat Lissabonfördraget på officiell remiss till TCO, LO och Saco.

I en intervju i Sveriges Radio Nyhetsmorgon på luciadagen motiverar EU-minister Cecilia Malmström remissförandet med "att vi har valt den här långa vägen just för att ge riksdagsledamöter, organisationer, föreningar och politiska partier möjlighet att svara på remissen och att sätta sig in i det så att vi får nästan ett års diskussion kring det. Det tror jag är värdefullt".

Hon säger också "Det här är slutprodukten och ska diskuteras och vad den får för konsekvenser och implikationer. Det möjliggör diskussion och det ger föreningar möjlighet att diskutera europeiska frågor, det har ju ett folkbildande syfte i sig, det tycker jag är viktigt".

LISSABONFÖRDRAGET INNEBÄR en stor maktförändring i överstatlig riktning bland annat genom att den nuvarande pelarstrukturen överges. Detta innebär "konsekvenser och implikationer" för medlemmar i fackföreningsrörelsen.

Mitt under pågående konflikt i Vaxholm skrev chefen för LO-TCO Rättskydd och Elektriker-

förbundets juridiska ombud i EU-domstolen Dan Holke att "Vårt system är annorlunda än många andra EU-länder. Därför såg Sverige till att få garantier från EU-kommissionen i samband med att vi gick med i EU 1995 om att vi skall kunna behålla vårt system och Sverige klargjorde skriftligt att det var en absolut förutsättning för vårt medlemskap". Detta uttalande från Holke är nu efter Vaxholmsdomen ifrågasatt.

MED DESSA FAKTA, så borde det vara en självklarhet att fackföreningsrörelsen av demokratiska skäl uttalar sig (liksom TUC i Storbritannien) för en folkomröstning om Lissabonfördraget. Styrelserna för TCO, LO och Saco kan inte ha något eget mandat att på medlemmarnas vägnar efter tjänstemannaberedning i de centrala kanslierna besvara Statsrådsberedningens remiss i en så här viktig fråga. Remissen skall vara avlämnad senast den 25 mars.

Jag vill därför veta hur styrelserna för TCO, LO och Saco avser att organisera besvarandet av remissen, så att förbund och grundorganisationer får möjlighet att lämna synpunkter?

JAN-ERIK GUSTAFSSON
Ordförande, Folkrörelsen Nej till EU

Stöttepelare och ekonomiska bidragsgivare

Ett varmt tack för Ditt ekonomiska stöd till vår organisation under 2007. I en situation där staten och de EU-vänliga partierna vägrar oss organisationsbidrag har Ditt stöd varit mycket värdefullt. Det har hjälpt oss att kunna fortsätta verka för att Sverige skall lämna EU.

Vi välkomnar gärna ekonomiska bidrag från Dig under 2008, så vi får bättre möjligheter att intensifiera kampanjen för en folkomröstning om EU-grundlagen.

Jan-Erik Gustafsson, ordförande Folkrörelsen Nej till EU

Välkommen till Folkrörelsen Nej till EU:s 14:e kongress

Folkrörelsen Nej till EU:s 14:e kongress äger rum i Jönköping den 19-20 april 2008.

Sedvanliga kongressförhandlingar; verksamhetsberättelse, ekonomisk berättelse, handlingsprogram, motioner, val av styrelse m.m.

Välkomna!
Folkrörelsen
Nej till EU:s
riksstyrelse
gm. Jan-Erik
Gustafsson
ordförande

Vänsterpartiet startar folkomröstningskampanj

FREDAGEN DEN 18 januari sparkade vänsterpartiet igång kampanjen Fråga folket! Syftet är att öka trycket på regeringen för att få tillstånd en folkomröstning om EU:s nya grundlag, Lissabonfördraget.

– Socialdemokraterna och högeralliansen är rädda för att fråga folket, för de är lika övertygade som jag om att nejsidan skulle vinna, säger partiledaren Lars Ohly.

Han kallar det "skamligt" att socialdemokraterna tillsammans med regeringen tänker rösta igenom det så kallade Lissabonfördraget i riksdagen. Han hänvisar bland annat till att svenska folket enligt opinionsmätningar säger ja till en folkomröstning.

Tillsammans med vänsterpartiets båda EU-parlamentariker, Eva-Britt Svensson och Jens Holm, förklarade Lars Ohly vid kampanjstarten i riksdagshuset

varför de säger nej till det nya fördraget. Bland annat menar de att makt på en lång rad områden flyttas från nationalstaterna till Bryssel, och att fördraget kommer att leda till ett gemensamt EU-försvar.

– Men om det blir ja i en folkomröstning så kommer vi att böja oss för det och rösta för det i riksdagen, säger Lars Ohly.

BORTSETT FRÅN DE normala inslagen med möten och flygbladsutdelning så bygger en stor del av kampanjen på videohälsningar till regeringen som vem som helst kan spela in och ladda upp på vänsterpartiets kampanjsida. Samtliga hälsningar kommer att vidarebefordras till regeringen efter kampanjens avslutande. De bästa bidragen kan vinna ett filmpaket eller biobiljetter.

GÖSTA TORSTENSSON

Kan den svenska arbetsmarknadsmodellen överleva i EU-Sverige?

KAN DEN SVENSKA modellen överleva i EU-Sverige? Alltså det klassiska samarbetet mellan arbete, kapital och staten som etablerades under socialdemokratins långa regeringsinnehav och vars grundfundament varit kollektivavtalad arbetsfred.

Ja, otvetydigt ja, var svaret från det svenska etablissemanget inför folkomröstningen om EU 1994. LO, TCO, Svenskt Näringsliv, socialdemokrater och borgare var samfällt måna att inför väljarna, det arbetande folket, förklara att EU lovat att i Sverige ska svenska avtal gälla.

Detta övertygande ja kunde nej-sidan aldrig parera. Genom särskilt LO-ledningens utfästelser kunde ja-sidan vinna.

Dessa händelser för snart femton år sedan bildar fond till

Gösta Torstenssons bok "Så faller den svenska modellen". Boken är en grundlig genomgång av Vaxholmsfallet, Byggnads blockad av det lettiska företaget Lavals skolbygge 2004 och EU-domstolens färskas domslut i fallet.

Men främst blir boken till en stridsskrift. En skarp anklagelse mot de makthavare som förräddat modellen och grundlurade folket att rösta ja.

MEN DET ÄR EN annorlunda stridsskrift. Författaren är ganska sparsmakad med egna slutsatser och kommentarer. Han låter verkligheten tala sitt tydliga språk. Vi får följa det smutsiga spelet från strejkveckorna 2004 över Svenskt Näringslivs aktiva medverkan i rättsprocessen till avgö-

randet i EU-domstolen tre år senare.

Berättelsen får liv genom de rikliga citaten från aktörerna som är insprängda i den löpande texten. Så tydliggörs maktens svek.

Syfte är tydligt. Att ge rikligt med argument och fakta som nej-sidans aktivister och fackligt aktiva kan använda i den fortsatta kampen mot den sociala dumpning av arbetsrätt och löner som blir följden när EU:s Vaxholmsdom tillåter betydligt lägre lönenivåer i Sverige för arbetskraft från andra EU-länder.

För det finns fortfarande möjligheter att begränsa skadeverkningarna av Vaxholmsfallet. Ett svenskt nej till Lissabonfördraget, eller åtminstone en omförhandling som garanterar juridiskt bindande undantag vilket

garanterar att löntagare som arbetar i Sverige får samma kollektivavtal som sina svenska arbetskamrater.

Så den svenska modellen kan alltså överleva i EU? Nej svarar undertecknad, är stärkt i denna uppfattning av Gösta Torstenssons bok.

MEN TILLSAMMANS SKA vi redan nu kämpa för att mildra skadeverkningarna av EU-medlemskapet. Här blir GT:s viktiga stridsskrift ett vasst vapen.

I längden är dock utträdet ur EU en förutsättning för återupprättandet av demokratin så att folket genom sina valda politiker, inte EU:s domare i Luxemburg, ska avgöra regelverket kring arbetsrätt och strejkrätt.

LARS ROTHELIUS

Ny bok ny bok om Vaxholmsfallet

Den 18 december 2007 kom EU-domstolens avgörande i det så kallade Vaxholmsmålet. Det vill säga konflikten mellan det lettiska byggbolaget Laval un Partneri och de svenska fackförbunden Byggnads och Elektrikerförbundet.

Vaxholmsdomen blev ett svidande nederlag för den svenska fackföreningsrörelsen. Tvärt emot de löften som gavs inför det svenska EU-medlemskapet, underkänner EU-domstolen den svenska modellen på arbetsmarknaden med

kollektivavtal och konflikt-rätt. Inte utan anledning anser Svenskt Näringsliv att domen är "mycket tillfredställande".

I en ny bok "Så faller den svenska modellen" granskar Gösta Torstensson Vaxholmsfallet och vilka konsekvenser det kommer att få för ordningen på den svenska arbetsmarknaden. Gösta Torstensson är redaktör för Folkrörelsen Nej till EU:s tidning "Kritiska EU-fakta" och författare till ett antal EU-kritiska

böcker, senast "Myter och fakta om EMU" som utkom 2003 inför den svenska EMU-folkomröst-

ningen.

Boken kostar 60 kronor plus porto, och kan beställas via gosta.torstensson@comhem.se.

Moderata ungdomsförbundet: Reinfeldt, lyssna på David Cameron!

PARTILEDAREN FÖR moderaternas brittiska systerparti, konservatives, David Cameron, har i likhet med Fredrik Reinfeldt gjort mycket för att ompröva partiets politik. Precis som för nya moderaterna har förnyelsen varit högst på agendan.

Till Daily Mail (30/12 2007) sade Cameron att han avser att riva upp Lissabonfördraget även efter att det ratificerats om Labour skulle driva igenom det utan folkomröstning.

DET CAMERON HAR insett är att det förslag som nu framlagts i princip är identiskt med det som röstades ner i Frankrike och Holland 2005 trots att Labourregeringen – i likhet med många svenska politiker – försöker ge

sken av motsatsen. Tankesmedjan Open Europé har exempelvis visat att Lissabonfördraget till 96 procent är identiskt med den nedröstade konstitutionen.

Vidare inser han att respekten för demokratins procedurer är viktigare än innehållet i beslutet. I detta fall handlar det om att en omfattande maktöverföring som berör varje tänkbart område inte kan behandlas som vilken fråga som helst. Det nya fördraget skulle bland annat innebära en gemensam utrikespolitik samt företräde för EU på 40 nya områden.

Cameron har också förstätt att det inte är hållbart att föra en politik som det inte finns stöd för. I Sverige vill enligt Sifo 67 procent av väljarna folkomrösta,

även bland moderater vill majoriteten folkomrösta.

Om fördraget skulle drivas igenom utan folkligt stöd går debatten från att handla om fördraget till att handla om utträde ur EU. Camerons utspel kan ses som ett försök att rädda EU-medlemskapet.

SKILLNADEN MELLAN NYA moderaterna och "nya" conservatives är att de senare inkluderar EU-frågorna i förnyelsen. Att lyssna på folket och öppna för en

svensk folkomröstning skulle leda till att moderaterna skulle kunna ta initiativet i frågan. En ovilja att föra en inkluderande EU-politik leder bara till att EU-motståndet ytterligare stärks.

Reinfeldt borde ta lärdom av Cameron och ompröva regeringens inställning till folkomröstning om fördraget.

KAJSA DAHLSTRÖM
2:e vice ordförande MUF
ROLA BRENTLIN
Internationell sekreterare MUF
DANIEL SOMOS
Ordförande MUF Stockholm

Jens Holm: Medveten tystnad om EU:s försvarsplaner

EU-KOMMISSIONÄR Margot Wallström påstår att EU:s konstitution, det så kallade Lissabonfördraget, kan bli ett verktyg för fred i världen (Svenska Dagbladet 13 januari). På sin hemsida lyckas Wallström undvika den riktigt avgörande försvarspolitiska frågan i konstitutionen; det gemensamma försvaret.

Den text som Fredrik Reinfeldt godkände i Lissabon den 13 december och som nu ska ratificeras i alla medlemsländer har man slagit fast att ett gemensamt EU-försvaret är målsättningen.

Konspiratoriskt vänstersnack? Nej, dessvärre inte. Läs själva vad det står i artikel 42:

"Den gemensamma säkerhets- och försvarspolitiken ska omfatta den gradvisa utformningen av unionens gemensamma försvarspolitik. Den kommer att leda till ett gemensamt försvar."

I samma artikel finns något som måste tolkas som en ren uppmaning till militär upprustning:

"Medlemsstaterna förbinder sig att gradvis förbättra sin mili-

tära kapacitet. Byrån för utveckling av försvarskapacitet och för forskning, anskaffning och försvarsmateriel (nedan kallad Europeiska försvarsbyrån) ska identifiera de operativa behoven...".

BESLUTET OM DET gemensamma försvaret måste förvisso tas med enhällighet, men det tröstar knappast någon fredsvän när inriktningen redan står inskriven i konstitutionen: en EU-krigsmakt med upprustningskrav och ömsesidiga försvarsförplikelser.

Är det en slump att Wallström inte nämner detta med ett enda ord? Nej, givetvis inte.

Som ledande figur för ett parti som säger sig hålla på neutralitet och alliansfrihet vet hon att ett gemensamt EU-försvaret skulle väcka ramaskri i de egna leden. Bättre då att tala om fred och säkerhet.

George Orwells varning för hur krig blir fred är tyvärr allt annat än inaktuell.

JENS HOLM
EU-parlamentariker för vänsterpartiet

Ann Hellenborg: Vill vi ha klonad mat?

DET BLIR ALLT SVÄRARE att köpa mat. Fusk med köttprodukter var det åtminstone lätt att begripa sig på. Ingen vill ha gammalt kött, och att ange fel datum på förpackningar är fusk. Men vill vi ha klonat kött, även om det är färskt? Det tror EFSA, EU:s livsmedelsmyndighet. I ett utlåtande som nu är ute på remiss vill de tillåta till exempel kött och mjölk från klonade djur i våra butiker. Märkning, så att konsumenterna åtminstone kan välja? Nej, det talas det inte om, även om det finns en del som hoppas på det.

Att någonting blir tillåtet att sälja betyder inte att det är ofarligt. Det betyder att det inte är bevisat att det är farligt. När det är fråga om till exempel kött måste alltså människor först äta, och sedan få dålig hälsa, och sedan skall det bevisas att den dåliga hälsan kommer sig just av den typen av kött. Sen kan köt-

tet förbjudas.

EU:s etikkommission, EGE, riktar kritik mot rapporten, men vi undrar hur mycket den kritiken kommer att räknas in när det slutliga beslutet skall fattas.

Klonade djur ger möjlighet att skapa perfekta kopior på det avelsdjur man tycker är bäst. Varje köttbit på exakt samma plats, varje köttbit lika stor och av samma kvalitet – det är sänt som underlättar för styckningen.

Men klonade djur gör också köttproduktionen än mer industrialiserad än vad den är idag. USA:s och EU:s ja till klonad mat innebär att det blir tryggt för dem som vill investera i klonteknik. Men vi konsumenter – är vi trygga när sådant beslut fattas utifrån en "oförsiktighetsprincip". Och djuren – räknas inte deras välbefinnande in alls?

ANN HELLENBORG
landstingsråd för miljöpartiet

Posttidning B

Avsändare:
Kritiska EU-fakta
Pölgatan 5
414 60 Göteborg

CHRISTER THEMPTANDER/Apropå Vaxholmsdomen

